

Wieś Chojne dziś

Autor: Alina Kępińska

Nazwa wsi oraz jej postać:

- M. Chojne,
 - D. Chojnego (gw. Chojnygo),
 - Msc. (w) Chojnem (gw. Chojnym). Przymiotnik od nazwy wsi: chojeński (gw. chojnyński). Nazwa mieszkańców: chojnianin, chojnianka (gwar. chojnionka // chojniunka). Gmina: Sieradz (gmina wiejska). Powiat: sieradzki. Położenie: wieś Chojne, usytuowana w odległości ok. 10 km na południe od Sieradza, jest wsią nadwarciańską, położoną w pradolinie rzeki, na lewym jej brzegu. Ta duża wieś rolnicza, podworska, rozbudowana po parcelacji majątku dworskiego, ma kształt wielodrożnicy, czyli występuje tu kilka sąsiadujących ze sobą ulic; są to: Akacyjowa, Główna, Osiedlowa, Piaskowa, Polna, Sieradzka, Środkowa i Wąska. Chojne jest wsią parafialną i sołectką, ale administracyjnie należy do wiejskiej gminy Sieradz. W całej gminie użytki rolne stanowią 71% powierzchni gminy, a lasy i grunty leśne – 21%. We wsi znajduje się Szkoła Podstawowa im. Tomasza Masteja (to przedwojenny nauczyciel, o którym opowiadała też jedna z informaterek, p. Maria Kubiak), filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sieradzu, ludowy klub sportowy LKS Chojne (2 zespoły piłki nożnej), ochotnicza straż pożarna, małe i średnie zakłady produkcyjno-usługowe, kilka sklepów i apteka. Województwo: łódzkie W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa sieradzkiego. Parafia (rzymskokatolicka): Chojne. Ludność: 810 mieszkańców. Powierzchnia wsi: 1269,53 ha (dane z Wydziału Geodezji Starostwa Powiatowego w Sieradzu). We wsi jest zabytkowy kościół z XVI w., oraz położony obok, w parku dwór szlachecki z XVII w. W miejscowości kultywowane są bogate i dawne tradycje, a folklor ludowy przejawia się w hafciarstwie, wyrabianiu tzw. pajaków, działalności zespołu artystycznego; por. na ten temat wewnętrzny informator Gminy Sieradz, uzyskany w Starostwie Powiatowym w Sieradzu: „Żywym przykładem kultywowania tradycji jest działalność Zespołu Obrzędowego Chojne, o uznanej nie tylko w kraju renomie, który uprawia folklor muzyczny – taneczny. Wyróżniającym się w gminie obszarem w zakresie kultury i sztuki ludowej jest hafciarstwo ludowe. Liczącym się w skali regionu ośrodkiem haftu ludowego jest Chojne”. Także obie informatorki jeszcze w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku z powodzeniem działały w zespole ludowym, wtedy przy Kole Gospodyń Wiejskich. Tak o tym opowiadała p. Józefa Dutkowska: „No to jest takie koło gospodyń. I to się schodzili i piosynki śpiewali, robili takie próby. Wyjeżdżaliśmy do Łodzi to z piyrzo darczym. O, do telewizji właściwie, to przyjechali pu nas, to żeżmy do Łodzi jeździli, piosynki śpiewali”.

{vm}T225.mp3|L{/vm}

Chojne z racji swej wielkości, bliskiego sąsiedztwa z Sieradzem, a także aktywności mieszkańców nie jest wsią zabita deskami. Są tu różne małe i średnie zakłady usługowe i produkcyjne, trudniące się bądź to naprawą samochodów, stolarstwem, ślusarstwem, bądź produkcją odzieży czy okien, a według informacji ze Starostwa Powiatowego w Sieradzu sołectwo Chojne jest jednym z trzech głównych miejsc koncentracji działalności podmiotów gospodarczych gminy wiejskiej Sieradz (obok Chartupi Małej i Grabowca). Główną gałęzią gospodarki gminy jest rolnictwo, choć zarejestrowanych jest tu też 537 podmiotów gospodarczych zatrudniających około 670 osób. Zdecydowana większość, bo ponad 95%, podmiotów gospodarczych to jednostki małe – jednoosobowe bądź zatrudniające do 5 pracowników, a tylko piętnaście to jednostki średnie (zatrudniające od 6 do 50 pracowników), z czego trzy działają właśnie w Chojnem. Większość domów we wsi to ładne, nowe domy murowane, ale dawne drewniane są czasami nadal zachowane, zwłaszcza jeżeli mieszkają w nich jeszcze najstarsi mieszkańcy; tak jest w wypadku p. Marii Kubiak, która mieszka w całkiem przyzwoitym domu drewnianym, podczas gdy syn z rodziną – w pobudowanym obok nowym domu. Jeszcze w pierwszej połowie XX w. do zajęć ludności – obok pracy na roli i w gospodarstwie – należała też uprawa i obróbka lnu, oraz wyrabianie torfu, czemu sprzyjało zarówno nadwarciańskie położenie wsi, jak i związany z nim rodzaj gleb (podmokłe, dość żyzne). Obie informatorki pomagały w którejś z tych czynności jako dzieci, jednak w dorosłym życiu same się tym nie trudniły, por. wypowiedź p. Marii Kubiak: „To mama robiła, to mama (...) nad płótnym to była bardzo dużo roboty, bo to cza była wyrwać lyn. Był lyn, później tyn lyn mama, tak łumała, na na taki cierlicy, i cesała to wszystko. Potym mama robiła płótno”;

{vm}T226.mp3|L{/vm}

oraz p. Józefy Dutkowskiej: „Torf żeżmy robili, o, torfym się paliło. (...) A torf to z takiygo błota. Z takiygo, z takiygo, jak tu powiedzieć, co tam kiedyś, kiedyś coś tam może było. I to wszystko takie były niskie, niskie ziemie, niskie pola. I tam kopali. I to z tego, z wyrzku zdarli te trawe, takie bruzdy się nazywały, a później kopali szpodlami i wyrzucali na wyrzk, i to sie siekało drobniutko, czymsiś, czy szpadłym, czy jakum hakum, czy czym.

{vm}T227.mp3|L{/vm}

Stosunek mieszkańców Chojnego do gwary jest pozytywny, a gwara ta ma typowe, przejściowe cechy gwar Sieradzkiego. Zwłaszcza jednak w porównaniu z zachodnim obszarem regionu, gdzie więcej jest

cech wielkopolskich, tu częstsze są właściwości mazowieckie, czego przykładem jest powszechny w mowie starszych mieszkańców przyrostek czasowników –ić, np. powiedzieć, siedzieć, wywiedzić się.

Dane statystyczne za: <http://www.powiat-sieradz.pl> (z dn. 20 XII 2008), <http://www.ugsieradz.com.pl> (z dn. 20 XII 2008), http://www.ziemialodzka.pl/05_chojne.htm (z dn. 20 XII 2008).